

- 1) ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยระยะกลาง (IMC) ด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทย
- 2) ชื่อผู้จัดทำผลงาน : นางสาวธารีนิง ยี่เต๊ะ และนางสาวณัฐวดี แจ่มแจ้ง โรงพยาบาลบางแก้ว
- 3) บทนำ : กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนให้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการดูแลสุขภาพของประชาชน กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จึงได้พัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service plan) สาขการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน เพื่อให้มีการจัดบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของแต่ละระดับบริการ นอกจากนี้ยังเพิ่มบทบาทในการดูแลรักษาผู้ป่วยระยะกลาง (Intermediate Care) โดยเฉพาะในผู้ป่วยที่มีสภาวะโรคหรืออาการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกล้ามเนื้อเล็ก เช่น มุมปากตก กลืนลำบาก พูดไม่ชัด รวมถึงอาการปวดตามส่วนต่างๆ และอาการท้องผูก โดยใช้หัตถการแพทย์แผนไทยในการให้การรักษา

โรงพยาบาลบางแก้ว ได้ดำเนินการดูแลรักษาผู้ป่วยระยะกลาง (Intermediate Care) ด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกตั้งแต่ปีงบประมาณ 2566 จากการดำเนินงาน พบว่า มีจำนวนผู้ป่วยเข้าถึงการรักษาด้วยแพทย์แผนไทยเพียง ร้อยละ 3.38 (ข้อมูลจาก HDC) ไม่มีรูปแบบการดูแลที่ชัดเจน ขาดการบันทึกข้อมูลที่สมบูรณ์ และไม่มีสถานที่สำหรับให้บริการ ส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยที่เข้าถึงบริการเป็นกลุ่มผู้ป่วย IPD เท่านั้น จึงได้พัฒนารูปแบบการดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยระยะกลางด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทยขึ้น เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการฟื้นฟู และพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยระยะกลางด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทยให้มีคุณภาพร่วมกับทีมสหวิชาชีพ โดยการนำความรู้ด้านศาสตร์แพทย์แผนไทยมาปรับใช้ ผลจากการพัฒนารูปแบบการดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยระยะกลาง (IMC) ด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทย ในปีงบประมาณ 2567 พบว่า มีจำนวนผู้ป่วยเข้าถึงการรักษาด้วยแพทย์แผนไทยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.68 (ข้อมูลจาก HDC) มีกระบวนการดูแล และการส่งต่อผู้ป่วยที่ชัดเจน รวมถึงมีการพัฒนาศักยภาพแพทย์แผนไทยเพื่อใช้ในการดูแลผู้ป่วย

- 4) วัตถุประสงค์ : 1. เพิ่มการเข้าถึงบริการฟื้นฟูด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทย ในผู้ป่วย IMC
2. พัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วย IMC ด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทย ให้มีคุณภาพ

5) กิจกรรมพัฒนา :

P : PLAN

1. วางแผนการดำเนินงาน
2. ศึกษาวิธีการฟื้นฟูผู้ป่วยระยะกลางด้วยศาสตร์แพทย์ไทย
3. กำหนดบทบาทหน้าที่แพทย์แผนไทย ในการดูแลผู้ป่วย IMC ที่ชัดเจน

D : DO

1. พัฒนาศักยภาพแพทย์แผนไทย โดยเข้าร่วมอบรมการดูแลผู้ป่วยระยะกลาง (Intermediate care) โรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) ด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ระดับสสจ. และอบรมออนไลน์ผ่านทางกรมการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก
2. ปรับแนวทางปฏิบัติที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วย IMC
3. ให้การดูแลฟื้นฟูผู้ป่วย (IPD, OPD, HHC) ด้วยศาสตร์แพทย์ไทย

C : CHECK

1. ตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกข้อมูล

A : ACT

1. ติดตามผลการดำเนินงาน

6) ผลการพัฒนา : สรุปผลการพัฒนารูปแบบการดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยระยะกลาง (IMC) ด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทย ตารางที่ 1 แสดงร้อยละผู้ป่วยระยะกลาง (IMC) ที่ได้รับการดูแลด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทย เปรียบเทียบ ระหว่าง ปี 2566 และ 2567

เครือข่ายสุขภาพ	ร้อยละผู้ป่วยระยะกลาง (IMC) ได้รับการดูแลด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทย	
	ปีงบประมาณ 2566	ปีงบประมาณ 2567 (1 ต.ค.2566 - 30 ก.ค. 2567)
CUP บางแก้ว	(7 ราย) 3.38*	(26 ราย) 13.68*

*ข้อมูลจาก HDC วันที่ 30 กรกฎาคม 2567

7) อภิปราย สรุปผล และข้อเสนอแนะ : การพัฒนารูปแบบการดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยระยะกลางด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทย โดยการพัฒนาศักยภาพบุคลากร รวมถึงกำหนดแนวทางในการให้การรักษผู้ป่วย ทำให้จำนวนผู้ป่วยเข้าถึงการรักษาศาสตร์แพทย์แผนไทยเพิ่มขึ้น บุคลากรทางด้านแพทย์แผนไทยมีความรู้ ความสามารถในการให้การรักษผู้ป่วย มีแนวทางในการดูแลที่ชัดเจน ข้อเสนอแนะควรเก็บข้อมูลการฟื้นฟูผู้ป่วยระยะกลางเป็นกรณีศึกษา สร้างเครือข่ายการดูแลสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยในชุมชน